

Ve věci samé závisí zákonnost příkazu st-lce daného na zodpovědění otázky, byla-li její filiálka v D. skutečně a platně zřízena před účinností zák. č. 239/1924 Sb., t. j. přede dnem 7. listopadu 1925 čili nic, neboť nestalo-li se tak do tohoto dne, pak podle § 6 tohoto zák. mohla filiálka taková býti zřízena jen se státním svolením, a byla-li po tomto termínu zřízena bez tohoto svolení, bylo toto zřízení neplatné, a bylo podle toho, co shora uvedeno, žal. min. u výkonu svého práva dozoru oprávněno uložit st-lce, aby zápis v obchodním rejstříku, skutečnému a právnímu stavu neodpovídající, dala vymazati.

Pokud st-lka ve stížnosti »poznává«, že s činností oné bankovní filiálky započala »ihned tehdy«, a tím snad by chtěla tvrditi, že filiálka byla jako její pobočný bankovní závod v D. zřízena fakticky již přede dnem 7. listopadu 1925, šlo by o nepřipustné novum, neboť během celého řízení st-lka — ač k tomu měla opětovně příležitost — nic podobného netvrdila. K takovéto novotě by však nss podle §§ 5 a 6 zák. o ss přihlížeti nemohl. Proto mohl se nss zabývati jen námitkou již v řízení uplatňovanou, že filiálka stěžující si banky byla zřízena již pouhým zápisem do obchodního rejstříku, který byl beze sporu proveden přede dnem účinnosti zák. č. 239/1924 Sb. Námitka ta je zřejmě založena na právním názoru, jako by zápis filiálky — čili pobočného závodu — akciové společnosti do obchodního rejstříku byl úředním aktem konstitutivním, jímž se filiálka taková zřizuje. Názor ten jest mylný.

Akciová (účastinná) společnost na Slov. vzniká ovšem podle §§ 158 a 160 obch. zák. slov. (uh. zák. čl. XXXVII:1875) zápisem do obchodního rejstříku, totéž neplatí však také o filiálce společnosti takové. Podle § 159 odst. 3 zák. posléze cit. nutno stanovy akciové společnosti předložiti k zápisu do obchodního rejstříku též u sedrie, v jejímž obvodu má (v orig. textu maďarském: bir) společnost vedlejší závod. Již z tohoto slovního znění se podává, že o zápis filiálky možno žádati teprve, když společnost ohlašovanou filiálku již má, t. j. je-li tato filiálka již platně zřízena a v provozu. Zápis pobočného závodu do obchodního rejstříku toliko konstatuje skutečný stav, není však podmínkou existence filiálky. Předpokládá-li však zákon v době zápisu toho již platnou existenci této filiálky, nemůže zápis ten míti povahu aktu konstitutivního, jímž by se filiálky teprve zřizovaly, nýbrž může jíti výhradně o akt evidenční, sloužící k tomu, aby se obecnstvo o právním základě tohoto pobočného závodu mohlo přesvědčiti. Že ostatně jen takto lze cit. ustanovení chápati, podává se zejména z posledního odstavce téhož § 159 cit. zák., podle něhož zachování tohoto předpisu může na členech ředitelstva býti vynucováno peněžitými pokutami, a není tu ani zmínky o tom — jako je tomu v § 160 cit. zák. — že by se filiálka před zápisem pokládala za neexistentní.

Č. 11.073.

Jazykové právo. — Samospráva obecní: O jazykové stránce zevního označení obecních úřadoven, dále o jazykové úpravě ohlašovacích lístků a o styku obecních podniků se stranami.

(Nález ze dne 16. února 1934 č. 3332.)

Prejudikatura: Boh. A 9003/31, 9883/32, 8072/29, 9570/31, 10.274/33.

Věc: Město T. proti zemskému úřadu v Praze o jazykové právo.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Výměrem okr. úřadu v Tachově ze 24. září 1930 bylo st-lce uloženo, aby 1. označila měst. úřadovny zevně i nápisy v jazyce státním, aby 2. dodávala českým stranám přihlašovací a odhlašovací lístky i v jazyce státním za předpokladů čl. 72 odst. 2 jaz. nař., a aby 3. městské podniky ve styku s (českými) stranami užívaly tiskopisů (vyřízení) s textem také v jazyce státním.

Odvolání žal. úřad nař. rozhodnutím nevyhověl, poněvadž příkazy odpovídají ad 1. čl. 82 odst. 1 větě 1 jaz. nař. vzhledem k ustanovení čl. 81 odst. 2 jaz. nař., jehož předpoklady jsou u rekurující obce, mající více než 3.000 obyvatelů, splněny, ad 2. čl. 72 odst. 2 jaz. nař., ad 3. čl. 89 odst. 1 a odst. 3 posl. větě ve spojení s čl. 72 odst. 2 jaz. nař., pokud jde o stvrzenky o platbě vykonané ve prospěch městské elektrárny a vodárny stranami, o nichž je obci známo, že jsou příslušníky státního jazyka, resp. jichž česká podání předcházela vyřízení (potvrzení) městské elektrárny nebo vodárny.

O stížnosti na toto rozhodnutí podané uvažoval nss takto:

Příkaz o označení městských úřadoven opřel žal. úřad o čl. 82 odst. 1 větu 1 jaz. nař., kterýžto předpis stanoví pro označení obecních úřadoven obdobnou platnost čl. 81 odst. 1, 2 a 3, jednajícího o vyhláškách obecních úřadů. Právní oporu, i pokud jde o zevní označení úřadoven uvnitř budovy, v níž se nalézají, shledal dále v § 3 odst. 3 jaz. zák.

Stížnost proti tomu namítá, že § 3 odst. 3 jaz. zák. zmocňuje státní moc výkonnou toliko, aby stanovila jazyk zevních označení úřadů samosprávných, nikoli však také jednotlivých úřadoven, a proto že státní moc výkonná nebyla oprávněna ani na základě zmocnění § 3 odst. 3, ani na základě § 8 odst. 1 jaz. zák. vydati předpis čl. 82 odst. 1 jaz. nař. o označení úřadoven obecních. Namítá tedy neplatnost čl. 82 odst. 1 jaz. nař. — Tato námitka jest bezdůvodná.

Nss vyslovil a podrobně dovodil v nál. Boh. A 9003/31, že pojem zevních označení úřadů samosprávných po rozumu § 3 odst. 3 jaz. zák. zahrnuje v sobě též zevní označení úřadoven obecních a že předpis čl. 82 odst. 1 cit. jaz. nař., podle něhož platí pro zevní označení úřadoven obecních obdobně ustanovení čl. 81 odst. 2 cit. nař., jest kryt ustanovením § 3 odst. 3 jaz. zák. — —

Pokud jde o vydávání přihlašovacích lístků, stížnost především neuznává tyto lístky za vyřízení podání ve smyslu čl. 72 jaz. nař. Avšak st-lka v odvolání výslovně uznala opak a proto tato otázka nebyla v řízení správním projednána. Nemůže se jí tedy ani nss zabývat (§ 5 zák. o ss).

I když se však řečené lístky posuzují jako vyřízení bez předchozího podání ve smyslu čl. 72 odst. 2 jaz. nař., poukazuje stížnost na ustanovení § 3 odst. 1 jaz. zák., které ukládá samosprávným úřadům toliko povinnost, aby podání v čsl. jazyku učiněná přijímaly a vyřizovaly, nezavazuje však nikterak vyřizovati je v jazyku českém, a z toho stížnost uzavírá, že rovněž čl. 72 odst. 2 jaz. nař. je neplatný.

Také tato námitka postrádá důvodnosti. Nss opětne, tak zvláště v nál. Boh. A 9883/32, vyslovil a podrobně dovodil právní názor, že předpis čl. 72 odst. 2 jaz. nař. je kryt zmocněním podle § 8 odst. 1 jaz. zák. Na tomto právním názoru trvá nss i v tomto případě.

Proti třetímu příkazu, aby městské podniky v styku s českými stranami užívaly tiskopisů (vyřízení) s textem v jazyce státním, stížnost poukazuje k § 128 odst. 3 ústav. listiny, podle něhož státní občané republiky Čsl. mohou v mezích všeobecných zákonů volně užívatí jakéhokoliv jazyka ve stycích soukromých a obchodních, ve věcech týkajících se náboženství, v tisku a v jakýchkoli publikacích nebo ve veřejných shromážděních lidu. Tato všeobecná zásada volného užívání každého jazyka pro občana státního platí nejen pro fysické osoby, nýbrž i pro osoby právnické a jim podobné útvary, tedy i pro obce (Boh. A 8072/29). Z tohoto nál. je podle stížnosti zřejmo, že ani obce ve styku soukromém a obchodním nejsou podrobeny žádným předpisům jazykovým. Obsahuje-li čl. 89 jaz. nař., jehož se žal. úřad dovolává, také předpisy o užívání jazyků u hospodářských ústavů a podniků, jež jsou ve správě samosprávných útvarů, jsou prý tyto předpisy neplatny nejen proto, že nejsou kryty jazykovým zákonem, nýbrž i proto, že odporují § 128 úst. listiny.

Ani k této námitce nelze dáti stížnosti za pravdu.

Námitkou neplatnosti čl. 89 jaz. nař., založenou na soukromoprávní povaze obecního podniku, zabýval se nss již v nál. Boh. A 9570/31, v němž podrobně dovodil, že obec, pokud není výslovně stanovena odchylka, i při správě svých podniků provozovaných podle zásad soukromohospodářských je podrobena všem předpisům, které platí pro správu jejích záležitostí vůbec, a tedy i předpisům platným pro ni po stránce jazykové. Jestliže tedy vláda — dovozuje tento nálezn dále — na základě zmocnění daného jí v odst. 1 § 8 jaz. zák. ustanovila v čl. 89 odst. 1 jaz. nař., že ústavy a podniky ve správě samosprávných úřadů řídí se předpisy jazykovými, platícími pro tyto úřady, nevybočila tím z hranic, které jí § 8 odst. 1 jaz. zák. vytkl.

Neztrácí-li obec ani v těchto vztazích soukromohospodářských povahy subjektu veřejnoprávního, pak ovšem nemůže se ani dovolávatí předpisů § 128 úst. list., který má na zřeteli toliko osoby soukromé. Jest proto odkaz k tomuto ustanovení úst. list. nepřipadný.

Stížnost napadá uvedené normy jaz. nař. ještě společně námitkami, jimiž státní moci výkonné upírá vůbec právo, aby taková ustanovení zasahující do sebeurčovacího práva obce vydala, a že proto všechny v tomto případě aplikované normy nařízení jsou neplatné. Než všechny námitky stížnosti ve zmíněné všeobecné části uplatněné byly již mnohokrát podrobně vyvráceny, tak posléze v nál. Boh. A 10.274/33, k němuž nss odkazuje.

Č. 11.074.

Jazykové právo. — Řízení správní: Ani ve věci jazykové není min. vnitra příslušno rozhodovati věcně o odvolání do rozhodnutí zem. správy politické, které bylo ve stolici druhé učiněno sice